

VILNIAUS SENAMIESČIO PATARIAMOJI TARYBA

PROTOKOLAS Nr. 2

2026 m. sausio 14 d.

Nuotolinis posėdis įvyko 2026-01-14 10.00 val.

Dalyvavo (13 Patariamiosios tarybos narių ir Tarybos sekretorė):

Donata Kabelkė – Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Kultūros paveldo apsaugos skyriaus vedėja (Tarybos pirmininkė);

Tadas Rimdžius – Vilniaus miesto savivaldybės (toliau Savivaldybės) administracijos Kultūros skyriaus vedėjas;

Jurgita Justynovič – Savivaldybės įmonės „Vilniaus miesto būstas“ Teisės grupės vadovė;

Juozapas Blažiūnas – VšĮ Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros direktorius;

Renata Vaičekonytė-Kepežinskienė – Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos Sekretoriato paveldo programų vadovė;

Irena Kliobavičiūtė – Lietuvos architektų rūmų tarybos narė;

Dainius Babilas – Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktorius;

Dovilė Aleksandravičienė – VšĮ „Go Vilnius“ direktorė;

Viltė Janušauskaitė – Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto mokslo darbuotoja;

Sigita Bugenienė – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūros paveldo politikos grupės vyresnioji patarėja, Nacionalinė UNESCO kultūros paveldo koordinatore;

Mykolas Juozapavičius – Vilniaus arkivyskupijos ekonomas;

Motiejus Užsienis – Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės atstovas;

Gintaras Sungaila – Visuotinio patriarchato egzarchato Lietuvoje kunigas;

Jūratė Raugalienė – VšĮ Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros vyr. specialistė (posėdžio sekretorė).

DARBOTVARKĖ:

1. Pasiūlymų ir pastebėjimų dėl Vilniaus istorinio centro valdymo plane esančio Veiksmų plano aptarimas.
2. 2026 metais numatytų pradėti vykdyti ar įgyvendinti veiksmų aptarimas.
3. Kiti klausimai.

Posėdžiui vadovavo Tarybos pirmininkė Donata Kabelkė.

4. SVARSTYTA: pasiūlymų ir pastebėjimų dėl Vilniaus istorinio centro valdymo plane esančio Veiksmų plano aptarimas.

Donata Kabelkė (toliau D. K.) sakė, kad Valdymo planą rengti buvo sudėtinga, yra dar kur tobulėti. Dėkojo visiems, pateikusiems komentarus ir pasiūlymus. Sakė, kad ekspertų pagalba yra svarbi ir siūlė į Veiksmų plano įgyvendinimą žiūrėti kaip į komandinį darbą, o ne kaip į veiksmų pasidalinimą tarp atskirų institucijų. Visi pasiūlymai suskirstyti į melsvus "Laukiančius" (kurie gali būti atidėti iki Valdymo plano peržiūros) ir į violetinius "Tikslinimo reikalaujančius" (skubesni, kurie bus teikiami svarstyti Priežiūros grupei).

Pristatytos M. Juozapavičiaus pastabos (visur vietoj Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnybos, institucija turi būti - "Vilniaus arkivyskupija", kadangi visų objektų savininkė yra Vilniaus arkivyskupija. Siūlė teikti mokesčių lengvatas arba dotacijas ne tik verslams, bet ir privatiems savininkams bei religinėms bendruomenėms). M. Juozapavičiaus dar sakė, kad kituose miestuose miestų savivaldos turi įvairius bendradarbiavimo su religinėmis bendruomenėmis formatus.

D.K. Pasiūlė M. Juozapavičiui sekančio Tarybos posėdžio metu pristatyti porą tokio bendradarbiavimo pavyzdžių.

J. Blažiūnas atsakė, kad per Vilniaus paveldotvarkos programą teikiama parama privatiems savininkams, bet religinėms bendruomenėms parama nenumatyta (išskyrus mažosios architektūros objektus ir pagal ilgalaikę nuomą nuomojamus pastatus).

Renata Kepežinskienė sakė, kad Vilniaus istorinio centro įtraukimo į UNESCO pasaulio paveldą nominacinėje byloje išskirtos 6-ios pagrindinės pastatų grupės; jų būklė nebloga, bet Vizitiečių bažnyčios teritorija dar gana apleista, jai reikėtų skirti prioritetą.

M. Juozapavičius atsakė, kad teritorija aptvarkyta, išgriauti sovietiniai pastatai. Parengta koncepcija ("DO ARCHITECTS"). Projekto įgyvendinimas tęsis apie 20-30 metų, kainuos apie 100 mln. Eurų. Iššūkis bus perdangų ardymas, nes dabar bažnyčia padalinta į penkis aukštus. Buvusio kalėjimo pastatą perėmė Savivaldybė; nuomos Vokiečių mokyklai (Vokiečių karių vaikams).

D. K. pakomentavo klausimą dėl savininkų sutikimo viešinti Registre 3D formatu suskaitmenintus objektus. Skaitmeninimą vykdo M. Mažvydo biblioteka, kuri pasirašo sutartis su savininkais; skaitmeninimą taip pat atlieka „ID Vilnius“ ir Vilniaus muziejus (tik išorės 3D).

D.K. pristatė Dovilės Aleksandravičienės pastabas ir pasiūlymus dėl turizmo.

Dovilė Aleksandravičienė klausė, ką „Go Vilnius“ turėtų daryti šiame Veiksmų plane. Pagrindinis p. 3.11. vykdytojas (Įgyvendinti turizmo rinkodaros priemonės ir komunikaciją) turėtų būti Savivaldybės užsienio ryšių ir turizmo skyrius, kuris yra ir projektų "Neakivaizdinis Vilnius", "Open house" savininkas. „Go Vilnius“ nėra atsakingas už vietinį turizmą; dirba su užsienio auditorijomis.

D.K. atsakė, kad „Go Vilnius“ turi resursus, gali lyderiauti bendros komunikacijos paieškose. Tikslas yra peržvelgti kaip vyksta komunikacija. „Go Vilnius“ būtų atsakingas už bendrą koncepcijos pristatymą ir pasidalijimą.

Renata Kepežinskienė sakė, kad ypač svarbi miestui UNESCO ženklo teikiama nauda; ženklas atpažįstamas, teikiantis komunikacinę naudą. Reikia išnaudoti UNESCO logotipus, sukurti atskirą komunikacinę kampaniją. Reikia skirti didžiausią dėmesį UNESCO pasaulio paveldo statuso išryškinimui, Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės ir vertingųjų savybių pristatymui, verčių atskleidimui. Šio aspekto labai trūksta Vilniaus senamiesčio turistiniam pristatymui. Reikėtų tuo papildyti informaciją „Go Vilnius“ interneto puslapyje.

Dovilė Aleksandravičienė atsakė, kad apie tai kalbama, daroma; tai yra viena iš žinučių – kas gali parduoti Vilnių; bet tai nėra vienintelė žinutė.

Irena Kliobavičiūtė sakė, kad nors minėtos 6-ios pagrindinės pastatų grupės išskirtos, kaip turinčios didesnę vertę, bet negalim sakyti, kad kitos vertės mažiau reikšmingos.

D.K. pristatė Renatos Kepežinskienės pastabas ir pasiūlymus.

Renata Kepežinskienė siūlė apjungti 1.1 ir 1.2 priemones, nes 1.2 priemonė (Parenkti kultūros paveldo objektų prevencinės priežiūros metodiką dėl padažnėjusio šalčio ir atodbrėkio ciklų bei atkūrimo po gamtos nelaimių) yra 1.1 (nustatyti prisitaikymo ir klimato poveikio mažinimo priemonės Vilniaus senamiesčio teritorijai) sudedamoji dalis. Klausė, ar Kultūros m-ja yra nusimačiusi savo planuose 1.2 priemonės finansavimą. R.K. siūlė pakeisti p. 1.2. kad būtų parengta kultūros paveldo esamos būklės analizė klimato kaitos atžvilgiu. Aplinkos m-ja yra pasirengusi tokią analizę atlikti.

Viltė Janušauskaitė siūlė tikslinti, kurie indikatoriai yra svarbiausi, ar tikrai būtent šalčio ir atodbrėkio ciklai ar kt.? Siūlė performuluoti p. 1.2, kad atsirastų Vilniaus specifiškumas, įvertinant rizikas.

D.K. pritarė, kad reikia pagalvoti, ar reikia dviejų dokumentų, ar vieno, konkretesnio, kuris paanalizuotų klimato kaitos aspektus.

J. Blažiūnas informavo, kad priemonė 3.1. (Parenkti ir įgyvendinti programą „Vilniaus istorinis centras: interpretacija, komunikacija ir sąmoningumo didinimas“) yra įgyvendinama, programa jau parengta. J. B. džiaugėsi, kad Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatas ketina įsitraukti į šios priemonės įgyvendinimo veiklas.

D. K. pritarė, kad pagal Renatos siūlymą reikia apjungti p. 1. 5 ir p. 4.1. (želdinimo gairės ir žalinimo priemonių planas).

D. K. padėkojo už teisingą Justinos Justynovič pastebėjimą dėl už p. 4.6. (Atnaujinti nuotekų surinkimo sistemą atskiriant lietaus ir buitinę nuotekynę) atsakingos įstaigos. Tai yra ne JUDU o UAB „Vilniaus vandenys“.

D. K. pristatė Lietuvos restauratorių sąjungos atstovo Augio Gučo pasiūlymą dėl Senamiesčio pastatų ir kvartalų atstatymo organizavimo. Tai didelės apimties pasiūlymas, vertas platesnės diskusijos; įtraukiant vyr. architektę ir vicemerą. Sakė, kad Senamiesčio įtraukimo į pasaulio paveldo sąrašą metu jau buvo tie plotai su neišlikusiu užstatymu, ir būtent toks Senamiestis yra įtrauktas.

Irena Kliobavičiūtė sakė, kad tai yra kontraversiškas pasiūlymas. Išskyrus žydų geto atkūrimo reikalus, kurie yra įvardinti 1992 m. Vyriausybės nutarime.

Renata Kepežinskienė sakė, kad UNESCO nominacinėje byloje užfiksuoti tie pokyčiai ir esama būklė yra atskaitos taškas; kiti dideli pokyčiai (atstatymas) būtų vertinami tarptautiniu mastu. Vilniaus senamiestis yra įtrauktas į pasaulio paveldą remiantis autentiškumo aspektu, o ne kaip Varšuva (atstatymo aspektu). Skatinti atstatymą yra rizikinga. Toleruojama būtų, kai to reikia bendruomenėms (pvz. žydų), tuomet į tai žiūrima pozityviau. Su Savivaldybe esame apsikeitę raštais, požiūriai sutapo: Senamiestyje trūksta viešųjų erdvių, atkūrimas nesukurtų pridėtinės vertės.

D. K. Klausimas neišdiskutuotas, turi teisinių spragų, kertasi su UNESCO nuostatomis.

Irena Kliobavičiūtė sakė, kad A. Gučas aktyviai dalyvavo svarstant Senamiesčio specialiojo plano koncepciją, jis išsakė šį norą dėl atstatymų. Plano rengėjai numatė procedūras, kad atstatymams turi pritarti bendruomenė, turi būti rengiami 2-iejų pakopų konkursai: idėjos ir architektūrinis. I. K. siūlė svarstymą atidėti, kai posėdyje dalyvaus pats A. Gučas.

Juozapas Blažiūnas siūlė palikti šią diskusiją ateičiai. J. B. sakė, kad jau geriau atstatymas, nei naujos statybos Senamiestyje, kurios vis tiek vyksta. Siūlė pažiūrėti teisinius aspektus ir sugrįžti prie šio klausimo.

Viltė Janušauskaitė sake, kad atstatymo principas nesuderinamas su tarptautiniais dokumentais, kai kalbama apie tuščių plotų užstatymo atstatymą.

D. K. sakė, kad pakviesime idėjos autorių A. Gučą kažkurio posėdžio metu pristatyti šį klausimą. Tik reikia paruošti savo pastabas dėl teisinių apribojimų ir rizikų.

D.K. pristatė Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios atstovės Dalios Matusevičės siūlymą prisidėti prie 4.16 priemonės įgyvendinimo (Įrengti informacijos standus Vilniaus senamiestyje, be kitų – ir reprezentuojančius etninę, religinę įvairovę.). D. K. padėkojo už siūlymą.

1. NUTARTA:

- 1.1. Vilniaus senamiesčio priežiūros grupės narys bus M. Juozapavičius, Vilniaus arkivyskupijos ekonomas.
- 1.2. Siūlyti M. Juozapavičiui kitam Tarybos posėdžiui pristatyti kaip kiti miestai bendradarbiauja su religinėmis bendruomenėmis. Remiantis kitų miestų pavyzdžiais, galbūt galime ieškoti ir kaip bendradarbiauti Vilniuje, kaip gerąsias praktikas perkelti. Reikia nepamiršti ir kitų religinių bendruomenių patirties, gal galės padėti Dalia Matusevičė (Evangelikų reformatų bažnyčios atstovė).
- 1.3. Tikslinti p. 1.2 įtraukiant Vilniaus specifiką. Šį klausimą pateikti Priežiūros grupės svarstymui (perkelti jį prie violetinių „Tikslinimo reikalaujančių“ klausimų).
- 1.4. Siūlyti Priežiūros grupei apjungti p. 1. 5 (Parenkti Vilniaus senamiesčio želdinimo gaires klimato kaitos veiksniams švelninti ir prisitaikyti) ir p. 4.1. (Parenkti ir įgyvendinti Vilniaus senamiesčio žalinimo priemonių planą, kuriame skatinamas gamtinio kapitalo išsaugojimas ir atkūrimas, ir kitų žaliųjų plotų didinimas), nes siektini rezultatai yra panašūs.

- 1.5. Išbraukti VŠĮ „Go Vilnius“ kaip pagrindinį p. 3.11 vykdytoją (Parengti ir patvirtinti gaires, siekiant vieningai įgyvendinti turizmo rinkodaros priemonės ir komunikaciją, skatinant susidomėjimą Vilniaus senamiesčio materialiuoju ir nematerialiuoju paveldu. Pagrindinis p. 3.11. vykdytojas turėtų būti Savivaldybės užsienio ryšių ir turizmo skyrius.
- 1.6. Svarstyti A. Gučo pasiūlymą dėl atstatymų kažkurio sekančio posėdžio metu.

2. SVARSTYTA: 2026 metais numatytų pradėti vykdyti ar įgyvendinti veiksmų aptarimas.

Juozapas Blažiūnas klausė, ar galima pradėti veikti be pasirašytos trišalės sutarties. Be to, kadangi Valdymo planas patvirtintas tik 2025-06-19 d., tai 2025 – 2026 m. planuoti veiksmai teoriškai turėtų nusikelti kokiam pusmečiui.

D. K. atsakė, kad taip, valdymo planas yra patvirtintas, galima pradėti jo įgyvendinimą. Ji pristatė operacinio lygmens veiksmus, kurių įgyvendinimas numatytas per 1 m. Jau sudaryta ir patvirtinta Patariamoji taryba, neužilgo bus patvirtinta ir Valdymo plano įgyvendinimo Priežiūros grupė, atnaujintos VSAA funkcijos. Dar vienas iš dalies vykstantis darbas: p. 2.20. (Rengiant specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus – Vilniaus senamiesčio tvarkymo planą ir Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato tvarkymo planą – inventorizuoti ir atnaujinti nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Vilniaus senamiesčio teritorijoje, apskaitos duomenis).

Irena Kliobavičiūtė informavo, kad Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija tvarkymo plano rengti dar nepradėjo. Vilniaus senamiesčio paveldo apskaitos duomenis suvedus į GIS sistemą, išryškėjo problemos, nesutampa sklypų ribos.

D. K. sakė, kad reikės atskirai susitikti dėl šio klausimo.

D. K. pristatė taktinio lygmens (įgyvendinimas iki 3-jų metų) veiksmus:

p. 2.10. (Įgyvendinti Vilniaus Didžiosios sinagogos įamžinimo ir jos aplinkos nuostatas, susijusias su teritorijos tvarkymu ir paruošimu Didžiosios sinagogos kiemo memorializacijos projektui ir jo įgyvendinimui) įgyvendinimas pradėtas, Vilniaus miesto savivaldybės administracija inicijavo 2022 m. gegužės 25 d. memorandumo dėl veiksmų plano atnaujinimą.

p. 2.13. (Vykdyti sistemingą pokyčių Vilniaus senamiestyje stebėjimą, pasitelkiant dirbtinį intelektą), darbas pradėtas praeitais metais, sekančiais tęsime, tikimės padengti didžiąją Senamiesčio dalį.

p. 2.18. (Atnaujinti ir patvirtinti palėpių ir stoglangių įrengimo Vilniaus senamiesčio teritorijoje esančiuose pastatuose rekomendacijas), turime taisyklės, jas reikia peržiūrėti, kad atitiktų naują Nekilnojamojo kultūros paveldo įstatymo redakciją.

Juozapas Blažiūnas sakė, kad dėl p. 2.14. (Humanizuoti Vilniaus universiteto Bibliotekos kiemą) jis diskutavo su VU rektoriumi, kuris žada skelbti kiemo sutvarkymo konkursą.

Renata Kepežinskienė klausė VSAA direktoriaus, ar jie įsirašė planuojamus veiksmus į VSAA veiklos planus.

Juozapas Blažiūnas atsakė, kad kol kas ne; kalbėsisi dėl to su D. K. Dėl finansavimo didelių vilčių nėra, bet ieškosime būdų pritraukti lėšas.

D. K. sakė, kad Savivaldybė lėšas planuoja rugsėjo – spalio mėnesiais; todėl reiktų Tarybos posėdį surengti šių metų rugpjūčio pabaigoje, prieš svarstant biudžetą.

Renata Kepežinskienė sakė dėl p. 2.15 (Adaptuoti poveikio paveldui vertinimo gaires (metodiką) Vilniaus senamiesčiui); yra sutarta su Kultūros m-ja, kad bus išverstos į lietuvių k. UNESCO parengtos gairės; bendradarbiaujant su VSAA agentūra bus rengiamos praktinės dirbtuvės. Todėl p. 2.15 gal būtų galima koreguoti.

Juozapas Blažiūnas informavo, kad p. 3.9. (Teikti fasilitavimo ir arbitravimo paslaugas dėl tvarkybos darbų besitariantiems kultūros paveldo pastatų savininkams) vykdomas; gal reiktų šį punktą sukonkretinti.

D. K. dėl p. 3.10. (Atlikti nematerialaus kultūros paveldo vertybių paplitimo Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonoje tyrimą su žemėlapiu) siūlyti šią temą įtraukti į Savivaldybės finansuojamų istorinių tyrimų programą.

D. K. aptarė p. 4.7; 4.8, 4.15, 4.17 punktų įgyvendinimą.

2. NUTARTA:

2.1. 2026 m. orientuotis į operacinio lygmens veiksmus, kurių įgyvendinimo trukmė – 1 metai:

p. 2.20 Rengiant specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus – Vilniaus senamiesčio tvarkymo planą ir Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato tvarkymo planą – inventorizuoti ir atnaujinti nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Vilniaus senamiesčio teritorijoje, apskaitos duomenis;

p. 2.21 Atnaujinti VSAA funkcijas;

p. 2.23 Sudaryti Valdymo plano įgyvendinimo Priežiūros grupę.

2.2. Patvirtinti prioritetinius taktinio lygmens veiksmus 2026 m.:

p. 2.10 Įgyvendinti Vilniaus Didžiosios sinagogos įamžinimo ir jos aplinkos sutvarkymo 2022 m. gegužės 25 d. memorandumo dėl veiksmų plano nuostatas, susijusias su teritorijos tvarkymu ir paruošimu Didžiosios sinagogos kiemo memorializacijos projektui ir jo įgyvendinimui;

p. 2.13 Vykdyti sistemingą pokyčių Vilniaus senamiestyje stebėjimą, pasitelkiant dirbtinį intelektą;

p. 2.14 Humanizuoti Vilniaus universiteto Bibliotekos kiemą;

p. 2.18 Atnaujinti ir patvirtinti palėpių ir stoglangių įrengimo Vilniaus senamiesčio teritorijoje esančiuose pastatuose rekomendacijas;

p. 3.9 Teikti fasilitavimo ir arbitravimo paslaugas dėl tvarkybos darbų besitariantiems kultūros paveldo pastatų savininkams;

p. 4.7 Parengti gatvių dizaino, inžinerinės įrangos, dangų standartą, skirtą Vilniaus senamiesčio teritorijai;

p. 4.15 Atnaujinti gaires (taisykles), skirtas spręsti triukšmo, reklamos, lauko kavinių plėtros klausimus, susijusius su Vilniaus senamiesčiu.

3. SVARSTYTA: sekančio Tarybos posėdžio data.

3. NUTARTA:

3.1. Sekantį Tarybos posėdį surengti kovo 25 d. 10.00 val. (t.y. jau po Priežiūros grupės posėdžio, kuris galėtų įvykti vasario mėnesį).

Posėdžio pirmininkė

Donata Kabelkė

Tarybos sekretorė

Jūratė Raugalienė